

POSTANOWIENIE

Dnia 30 listopada 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Monika Koba

w sprawie ze skargi B. P. i następców prawnych K. M. S. L. B. i B. P. o
wznowienie postępowania w sprawie I Ns (...) Sądu Rejonowego w P.
w sprawie z wniosku Skarbu Państwa - Starosty P.
przy uczestnictwie B. P. , E. G. , G. A. , L. B. , Gminy P., K. sp. z o.o.
w K., P. F. B., I. A. B., A. I. M. , Województwa (...)
o stwierdzenie nabycia własności nieruchomości przez zasiedzenie,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 30 listopada 2021 r.,
na skutek skargi kasacyjnej uczestnika B. P.
od postanowienia Sądu Okręgowego w W.
z dnia 21 maja 2019 r., sygn. akt XXVII Ca (...),

1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,

2) zasądza od uczestnika B. P. na rzecz

**Skarbu Państwa - Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej
Polskiej kwotę 2.025 (dwa tysiące dwadzieścia pięć)
złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania
kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 21 maja 2019 r. Sąd Okręgowy w W. oddalił apelację uczestników B. P., K. M. S., E. G., G. A. i K. S. od postanowienia Sądu Rejonowego w P. z dnia 20 grudnia 2017 r., którym oddalono skargę uczestników B. P. i K. M. S. o wznowienie postępowania w sprawie zakończonej prawomocnym postanowieniem Sądu Rejonowego w P. z dnia 29 września 2008 r. (I Ns (...)) stwierdzającym nabycie przez Skarb Państwa - Starostę P. przez zasiedzenie własności nieruchomości (działki nr [...] /10) położonej w K. przy ul. [x]. z dniem 31 grudnia 2006 r.

U podstaw oddalenia skargi i apelacji legło stwierdzenie, że Skarb Państwa władał samoistnie działką nr [...] /10 od końca 1959 r., a jego wola władania nią dla siebie była kategorięcznie i jasno uzewnętrzniona. Działka wchodziła w skład zagospodarowanego i ogrodzonego kompleksu sanatoryjno - szpitalnego w K.. Po przeniesieniu w 1999 r. oddziałów szpitalnych, Skarb Państwa podejmował czynności zmierzające do wydzierżawienia tego terenu (w tym działki nr [...] /10), a następnie jego sprzedaży, co zostało sfinalizowane po zakończeniu sprawy o zasiedzenie. W tych okolicznościach opłacanie przez ujawnionych w ewidencji gruntów (jako właścicieli działki nr [...] /10), spadkobierców S. H. podatku od nieruchomości, nie jest - w ocenie Sądów obu instancji - wystarczające do przyjęcia, że Skarb Państwa nie miał przymiotu samoistnego posiadacza. Wiedza o tym, że nie jest się właścicielem nie jest bowiem przeciwskazaniem do uzyskania przymiotu posiadacza samoistnego w złej wierze, a opłacanie podatków jest tylko jednym z elementów uwzględnianych przy ocenie samoistności posiadania. Ponadto Skarb Państwa jest reprezentowany przez wiele jednostek organizacyjnych, których działania nie zawsze są ze sobą zgodne. Działką nr [...] /10 władały jednostki organizacyjne wchodzące w skład struktury Ministerstwa Zdrowia, a za pobieranie podatku od nieruchomości do czasu powstania samorządu terytorialnego odpowiedzialne były inne jednostki Skarbu Państwa. Świadomość osób kierujących innymi jednostkami Skarbu Państwa, realizującymi różne zadania, nie może być zatem ze sobą identyfikowana, a badając wolę posiadania dla siebie należy oceniać zachowanie jednostki organizacyjnej Skarbu Państwa, w której posiadaniu dana nieruchomość się znajduje, a nie innych jednostek organizacyjnych.

Orzeczenie to zostało zaskarżone skargą kasacyjną przez uczestnika B. P.. Wnosząc o przyjęcie jej do rozpoznania, wskazał na wystąpienie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego sprowadzającego się do odpowiedzi na pytanie czy dla przyjęcia samoistności posiadania (art. 336 k.c. w zw. z art. 172 § 1 i 2 k.c.) gruntu przed 1989 r. przez jednostkę organizacyjną Skarbu Państwa, względnie dla uznania, że wola zatrzymania rzeczy dla siebie została przez tą jednostkę zademonstrowana w sposób wyraźny i jednoznaczny, konieczne było ujawnienie przez nią swojego posiadania w odpowiednich rejestrach (ewidencja gruntów, ewidencja podatkowa) tak, aby właściciel gruntu nie był obciążany przez inne jednostki organizacyjne Skarbu Państwa (organy podatkowe) obowiązkiem podatkowym.

Wnioskodawca zastępowany przez Prokuratorię Generalną Rzeczypospolitej Polskiej w odpowiedzi na skargę kasacyjną wniósł o odmowę przyjęcia jej do rozpoznania i zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, którego rozpoznanie przez Sąd Najwyższy musi być uzasadnione względami o szczególnej doniosłości, wykraczającymi poza indywidualny interes skarżącego, a mającymi swoje źródło w interesie publicznym. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze kasacyjnej okoliczności uzasadniające jej przyjęcie do rozpoznania, a nie podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie. Cel wymagania określonego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty tylko przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania.

W judykaturze Sądu Najwyższego utrwalił się pogląd, że wskazanie przyczyny określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. nakłada na skarżącego obowiązek

przedstawienia zagadnienia o charakterze abstrakcyjnym wraz z argumentami prowadzącymi do rozbieżnych ocen prawnych, wykazania, że nie zostało ono rozstrzygnięte w dotychczasowym orzecznictwie, a wyjaśnienie go ma znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia tej konkretnej sprawy, ale także innych podobnych spraw, przyczyniając się do rozwoju prawa. Zagadnienie ma cechować się istotnością, czyli być doniosłe z uwagi na rangę zawierającego się w nim problemu prawnego oraz jego znaczenie wykraczające poza potrzeby rozstrzygnięcia sprawy, w której wniesiono skargę. Nie może mieć charakteru kazuistycznego i służyć uzyskaniu przez skarżącego odpowiedzi odnośnie do kwalifikacji prawnej szczegółowych elementów podstawy faktycznej zaskarżonego orzeczenia (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11, z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz.151, i z dnia 30 kwietnia 2015 r., V CSK 598/14, niepubl.).

Zagadnienie prawne sformułowane przez skarżącego nie spełnia wyżej sprecyzowanych w judykaturze Sądu Najwyższego wymagań. Jego ujęcie - ograniczone do przedstawienia własnego poglądu w opozycji do stanowiska prawnego Sądu drugiej instancji - wskazuje na odniesienie go do okoliczności konkretnej sprawy i dążenie do uzyskania tą drogą poglądu, który miałby służyć jej rozstrzygnięciu, nie zaś na istnienie w tym zakresie ogólnego problemu związanego z wykładnią prawa. Nie wykazuje zatem, że w sprawie ujawniło się zagadnienie wykładnicze o problemowym czy precedensowym charakterze, którego wyjaśnienie wymagałoby zaangażowania Sądu Najwyższego i sprzyjało rozwojowi prawa. Skarżący nie formułuje nowych, dotąd nie rozstrzygniętych problemów wykładniczych lecz zarzuca Sądowi Okręgowemu nieuzasadnione przyjęcie, że wnioskodawca był posiadaczem samoistnym w złej wierze przez okres wymagany do stwierdzenia zasiedzenia, mimo że nie ujawnił swojego posiadania w odpowiednich rejestrach, a spadkobiercy właściciela gruntu byli obciążani przez inne jednostki organizacyjne Skarbu Państwa podatkiem od nieruchomości.

Ponadto, istota posiadania samoistnego oraz jego związek z okolicznościami faktycznymi konkretnej sprawy, była już wielokrotnie wyjaśniana w orzecznictwie Sądu Najwyższego (por. m.in. uchwała pełnego składu Izby Cywilnej Sądu Najwyższego z dnia 26 października 2007 r., III CZP 30/07, OSNC 2008, nr 5, poz.

43, uchwała Sądu Najwyższego z dnia 28 marca 2014 r., III CZP 8/14, OSNC 2015, nr 1, poz. 6, uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 6 grudnia 1991r., III CZP 108/91, OSNCP 1992, nr 4, poz. 48 oraz postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 14 kwietnia 1961 r., CR 961/60, NP. 1962, nr 12, s. 1688, z dnia 7 maja 1986 r., III CRN 60/86, OSNCP 1987, nr 9, poz. 138, z dnia 4 października 1979 r., III CRN 163/79, OSNCP 1980, nr 5, poz. 95, z dnia 9 października 1996 r., III CKU 8/96, OSNC 1997, nr 4, poz. 38, z dnia 16 stycznia 2001 r., II CKN 901/00, niepubl., z dnia 1 kwietnia 2011r., III CSK 184/10, OSNC-ZD 2012, nr B, poz. 24, z dnia 11 marca 2009 r., I CSK 360/08, niepubl., z dnia 17 czerwca 2015 r., I CSK 309/14, niepubl., z dnia 19 lutego 2015 r., III CSK 188/14, niepubl., z dnia 3 października 2014 r., V CSK 579/13, niepubl., z dnia 7 kwietnia 2011 r., IV CSK 425/10, OSNC-ZD nr B/2012, poz. 27, z dnia 9 grudnia 2014 r., III CSK 336/13, OSNC-ZD 2016, nr 1, poz. 16, z dnia 12 grudnia 2014 r., IV CSK 271/13, niepubl., i z dnia 20 marca 2014 r., II CSK 279/13, OSNC 2015, nr 3, poz. 35).

W orzecnictwie Sądu Najwyższego wielokrotnie również stwierdzano, że wiedza samoistnego posiadacza w złej wierze o osobie właściciela nie pozbawia posiadania przymiotów samoistności, chyba że z innych okoliczności wynika że posiadacz rezygnuje z samodzielnego i niezależnego od innej osoby władania rzeczą. O posiadaniu i jego postaci decyduje wyłącznie sposób władania rzeczą; jeżeli odpowiada on treści prawa własności, to spełnia cechy posiadania samoistnego (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 29 sierpnia 2013 r., I CSK 716/12, OSNC - ZD 2014, nr D, poz. 66 i z dnia 28 kwietnia 1999 r., I CKN 430/98, OSNC 1999, nr 11, poz. 198). Wyjaśniono również, że jednostki organizacyjne Skarbu Państwa są - w zakresie stosunków cywilnoprawnych dotyczących mienia znajdującego się w ich zarządzie - wobec siebie odrębne; działania, „świadomość” i „wiedza” jednej jest bez znaczenia dla innych jednostek (por. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 3 grudnia 2015 r., III CSK 355/15, OSNC - ZD 2017, nr C, poz. 42).

Bogactwo stanów faktycznych, implikujące niuansowanie oceny prawnej w zakresie kwalifikacji posiadania, w tego rodzaju sprawach przez sądy powszechne, nie stanowi problemu prawnego powstałego na tle konkretnych

przepisów prawa, których rozstrzygnięcie niezbędne dla sprawy, stwarza realne i poważne trudności, przekraczające poziom występujący zwykle w przypadku każdego procesu decyzyjnego sądu orzekającego w konkretnej sprawie.

Z przytoczonych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, nie znajdując też okoliczności, które w ramach przedsądu jest obowiązany brać pod uwagę z urzędu.

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 520§3 w zw. z art. 391 § 1 i w zw. z art. 398²¹ k.p.c., a także § 5 pkt 1 i § 2 pkt 6 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. z 2015 r., poz. 1800 ze zm.).